

KONSTITUTSIYA ERKIN VA FAROVON HAYOT GAROVI

Eshboboyeva Charos Akmal

Toshkent xalqaro moliyaviy boshqaruv va texnologiyalar universiteti
MPK 25-1 guruhning birinchi kurs talabasi magistranti qizining ilmiy maqolasi

Annatsiya: Ushbu maqolada konstitutsiyaning jamiyat taraqqiyotdagi o'rnini, inson huquqlarini himoya qilishdagi ahamiyati, davlat boshqaruvi barqarorligi va farovon hayot uchun yaratadigan huquqiy kafolatlari tahlil qilinadi. Shuningdek, O'zbekiston Konstitutsiyasining zamonaviy talablarga mas ravishda takomillashuvi hamda uning demokratik islohotlari jarayonidagi strategik roli ilmiy nuqtai nazardan yoritiladi.

Kalit so'zi: Konstitutsiya, huquqi davlat, inson huquqlari, farovonlik, erkinlik, demokratik jamiyat.

Kirish: Konstitutsiya- bu davltning oliy huquqiy hujjati bo'lib, u jamiyatning siyosiy, ijtimoiy va iqtisodiy hayotini belgilab beruvchi asosiy qadiyatlar va nomalarni mustahkamlaydi. Zamonaviy huquqiy davlat modelida Konstitutsiya nafaqat boshqaruv tizimining huquqiy poydevori, balki fuqarolarning erkin va farovon hayot kechirishlari uchun asosiy kafolat sifatida namoyon bo'ladi.

Shu boisdan ham fuqarolarga konstitutsiyaning milliy huquq tizimidani o'rnini va roli haqida ma'lumot beruvchi tadbirlarni etish zarur. Bunday tashqari, o'qituvchilarning asosiy qonun- O'zbekiston respublikasi Konstitutsiyasi haqidagi bilimlarini kengaytirish, huquqiy savodxonlikni oshirish jydd muhim. Tegishli soha mutaxassislariruhosat bergan taqdirda, O'zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasi ommaviy axborot vositalardan foydalangan holda jamiyat taraqqiyotining mustahkam tayanchi va huquqiy kafolati, Vatan mustaqiligning yorqin timsoli ekanini alohida ta'kidlash lozim. Shuningdek, uning qabul qilinishni mamlakat suverenitetining muhim bosqichlaridan biriga aylanganini isbotlovchi video va qisqa metrajli filmlar o'zbek xalqiga taqdim etish zarur. Asosiy qonun siyosiy, iqtisodiy va ijtimoiy sohalarda keng ko'lamli islohotlarni amalga oshirish, inson huquqi va erkinliklarini, jamiyatda tinchlik va totuvlikni ta'minlashda zamin yitadi. U ijtimoiy munosabatlarining izchil rivojlanishi uchun mustahkam huquq asos bo'lib xizmat qiladi va fuqarolar, jamiyat va davlat o'rtasidagi o'zaro munosabatlar vektorini belgilaydi.

Asosiy qism: Yangi Konstitutsiyaning muqaddimasida shunday bayon etilgan biz, O'zbekistonning yagona halqi, inson huquqi va erkinliklarga, milliy va umuminsoniy qadiriylatlarga, davlat suvereniteti prinsipariga sodiqligimizni tantanali

ravishda e'lon qiladi, demokratiya erkinlik va tenglik ijtimoiy adolat va birdamlik g'oyalari sadoqatimizni namoyon qilib, inson uning, erkinligini, sha'ni va qadr-qimmatini oliy qadriyat hisoblanadigan insonparvor demokratik davlatni ochiq adolatli jamiyatni barpo etish borasida hozirgi va kelajak avlodlar oldidagi yuksak mas'uliyatni anglagan holda davlatchiligimiz rivojining uch ming yildan ziyod tarixiy tajribasiga, shuningdek jahon sivilizatsiyasiga beqiyos hissa qushgan buyuk ajdodlarimizning ilmiy, madaniy va manaviy merosiga tayanib, mamlakatimizning bebaho tabiiy boyliklarini ko'paytirishga hamda hozirgi va keajak avlodlari uchun asrab-avaylashga hamda atrif- muhit musoffoligini saqlashga astooydil ahd qilib, xalqaro huquqning umume'tirof etilgan prinsip va normalarga asoslagan holda, O'zbekistonning jahon hamjamiyati eng avvalo, qo'shni davlat bilan dustona munosabatlarni hamkirlilik, o'zaro qo'llab-quvatlash tinchlik va totuvlik asosidamustahkamlash hamda rivojlantirish intilib, fuqoralarning munosib hayoti kechirishni, millatlarga ba'konfessiyalarga totuvlikni, ko'pmilliatlar jonajon O'zbekistonimizning farovonligini va gular-yashnashini ta'minlash maqsad qilgan holda, usgbu Konstutsiyani qabul qilamiz va e'lon qilamiz" deb bayon qilgan

Konstitutsiya — bu davlatning oliy huquqiy hujjati bo'lib, u jamiyatning siyosiy, ijtimoiy va iqtisodiy hayotini belgilab beruvchi asosiy qadriyatlar va normalarni mustahkamlaydi. Zamonaviy huquqiy davlat modelida Konstitutsiya nafaqat boshqaruv tizimining huquqiy poydevori, balki fuqoralarning erkin va farovon hayot kechirishlari uchun asosiy kafolat sifatida namoyon bo'ladi.

1. Konstitutsiyaning jamiyat hayotidagi o'rni

1.1. Huquqiy tartibotni ta'minlaydi Konstitutsiya davlat hokimiyatining chegaralari, vakolatlari va o'zaro muvozanat mexanizmlarini belgilaydi.

1.2. Inson huquq va erkinliklarini mustahkamlaydi Konstitutsiya shaxsning daxlsizligi, so'z va vijdon erkinligi, ta'lim olish, mehnat qilish va munosib yashash huquqlarini kafolatlaydi.

1.3. Demokratik boshqaruvning huquqiy poydevorini shakllantiradi Konstitutsiya hokimiyat bo'linishi tamoyili orqali demokratik boshqaruvni mustahkamlaydi.

2. Konstitutsiya – farovon hayotning huquqiy garovi

2.1. Ijtimoiy himoya kafolatlari Aholining ijtimoiy himoyaga muhtoj qatlamlari uchun kafolatlar belgilab beriladi.

2.2. Iqtisodiy erkinlik va mulk daxlsizligi Konstitutsiya mulk huquqi va iqtisodiy faoliyat erkinligini kafolatlaydi.

2.3. Adolatli sud tizimi Sud mustaqilligi qonun ustuvorligining asosiy sharti sifatida mustahkamlanadi.

3. O'zbekiston Konstitutsiyasining islohotlardagi o'rni

2023-yilgi Konstitutsiyaviy islohotlar inson manfaatlari, fuqarolik jamiyati va mahalliy boshqaruvni Sud mustaqilligi qonun ustuvorligining asosiy sharti sifatida mustahkamlanadi.

3.1 O'zbekiston Konstitutsiyasining islohotlardagi o'rni 2023-yilgi Konstitutsiyaviy islohotlar inson manfaatlari, fuqarolik jamiyati va mahalliy boshqaruvni takomillashtirishga qaratilgan.

3.2 Konstitutsiya va fuqarolik jamiyati Konstitutsiya jamoatchilik nazorati, OAV erkinligi va fuqarolik institutlari rivojlanishini qo'llab-quvvatlay.

Xulosa: Konstitutsiyada belgilab berilgan tamoyilar va qiidalar uzoqni ko'lagan maqsada va vazifalar chuqur o'ylangan taraqqiyot strategiya barcha barcha sohalrada tub islohotlarni belgilab berdi. Bu O'zbekistonning yuksak marralarini zabt etishga undagan ishonchliq va hal qiluvchi omil bo'ldi. Mamlakat fuqarolari bundan haqli ravishda faxrlanishi mumkun. Umumiy loq'at ham jamiyatni liberallashtirish va demokratlashtirish, iqtisodiyotning barqaror o'sishi, aholi farovonligi va sifatini ta'minlash maqsadida milliy davlat siyosat tizimni shakllantirish borasida zamonaviy demokratik talablarga javob beradigan islohotlar samarasidir.

O'tgan yillar amalga oshirilgan ishlarni sarhisob qiladigan bo'lsak, bugun respublikani yangilash va isloh qilish, makroiqtisodiyat mutanosiblikka erishish borasida ulkan ishlar amalga oshirilda deyishga asos bor. Konstitutsiya mustaqil, suveren demokratik davlat barpo etish, ko'p bozor iqtisodiyoti sharoiti xususiy mulk ustuvorligini ta'minlash va uni himoya qilish kafolatlarini ta'minlash, shuningdek, mamlakatimizda fuqarolik jamiyatini shakllantirishning huquqiy va qonunchilik asosidir. Shu asosda va Konsitutsiya tufayli inson manfaatlari, huquq va erkinliklar oila qadriyatga aylanadi.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. O'zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasi.
2. Mirziyoev Shavkat- O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2008-yilda

maydagi “Inson huquqlari umumjahon deklaratsiyasi qabul qilinganligining 60-yilligiga bog ‘oshlangan tadbirlar dasturi to‘g ‘risidagi farmon.

3. A.Rahomov “ konstitutsiya inson huquq va erkinliklarining kafolati” xalq so‘zi” Konstitutsiyasi- farovon hayotizmiz va taraqqiyotning asosiy poydevori”. O‘zbekiston Respublikasi Oliy Majlis Qonunchilik Palatasi-“Xalq so‘zi” maqola 24.11.202